

AMO.CZ

ZÁŘÍ 2017

DELEGÁTŮV PRŮVODCE | XXIII | OSN | UNEA

Delegátův průvodce UNEA

pro XXIII. ročník

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

Vážené delegátky, vážení delegáti,

v rukou právě držíte Delegátova průvodce UNEA. Cílem této brožurky je vám vysvětlit základní strukturu OSN, uvést do kontextu, kde ve struktuře OSN se Environmentální shromáždění (UNEA) nachází, dále pak představit jednotlivé oblasti, kterým se Program OSN pro životní prostředí (UNEP) věnuje, a v neposlední řadě vás seznámit se „summitím“ UNEA a nastínit naše letošní orgánová specifika.

Pevně věřím, že tyto informace pro vás budou přínosné a dozvíte se vše nezbytné pro pochopení základních charakteristik jak reálného UNEA, tak toho simulovaného v rámci XXIII. ročníku Pražského studentského summitu. Moc se na spolupráci s vámi všemi těším a věřím, že pro vás účast na tomto jedinečném projektu bude nejen skvělou zkušeností, ale i nezapomenutelným životním zážitkem.

Za předsednictvo UNEA

Zbyněk Novotný
předseda

Základní informace o OSN

Organizace spojených národů (OSN) vznikla v roce 1945 v San Franciscu a navázala na činnosti předválečné Společnosti národů. Jedná se o nejvýznamnější světovou mezinárodní organizaci, jejímž cílem je udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, rozvíjet přátelské vztahy mezi národy, podporovat lidská práva a usilovat o mezinárodní spolupráci při řešení globálních otázek a problémů, kterým čelí mezinárodní společenství.¹ Od začátku nového tisíciletí je činnost organizace namířena na podporu světového rozvoje a naplňování nejprve Rozvojových cílů tisíciletí a následně od roku 2015 Agendy 2030 a Cílů udržitelného rozvoje.²

Základním dokumentem Organizace spojených národů je Charta OSN³, která upravuje cíle a zásady (kap. I, čl. 1-2), členství (kap. II, čl. 3-6), strukturu a fungování organizace. Svou činnost OSN vykonává zejména skrze šest hlavních orgánů ustanovených v Chartě OSN (kap. III, čl. 7),⁴ z nichž každý má svou důležitou roli při naplňování jejich cílů:

- Valné shromáždění (UNGA, kap. IV, čl. 9-22) složené ze zástupců všech nyní 193 členských států je vrcholným mezinárodním politickým fórem a rovněž orgánem, který významně ovlivňuje chod celé organizace, například schvaluje její rozpočet, koordinuje práci mnohých orgánů a hraje důležitou roli ve výběru jejich členů⁵. Ve svých výborech, šesti hlavních (jedním z nich je Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost, DISEC) a dalších speciálních⁶, řeší na pracovní úrovni široké spektrum vymezených témat mezinárodní politiky a spolupráce. Rozhodnutí Valného shromáždění mají však pouze obecně doporučující charakter, závazná jsou jen v otázkách vnitřního fungování OSN.⁷
- Rada bezpečnosti (UNSC, kap. V, čl. 23-32) složená z 5 stálých členů určených Chartou OSN a 10 nestálých volených na dva roky Valným shromážděním nese hlavní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Rozhodnutí UNSC mohou být právně závazná a pouze UNSC může rozhodnout o použití síly v případě, kdy nejde o individuální či kolektivní obranu.⁸
- Hospodářská a sociální rada (ECOSOC, kap. X, čl. 61-72) složená z 54 členů volených na tři roky Valným shromážděním je hlavním orgánem pro dialog o ekonomických, sociálních a environmentálních otázkách a koordinaci souvisejících politik. Koordinuje činnost celé řady organizací v systému

¹ About UN: Overview. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>

² What We Do: Promote Sustainable Development. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/promote-sustainable-development/index.html>

³ Charter of the United Nations. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>

⁴ About UN: Main Organs. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/main-organs/index.html>

⁵ General Assembly of the United Nations: Functions and powers of the General Assembly. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/about/background.shtml>

⁶ General Assembly of the United Nations: Main Committees. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/maincommittees/index.shtml>

⁷ Are UN resolutions binding? *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://ask.un.org/faq/15010>

⁸ United Nations Security Council. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/>

OSN a také slouží jako hlavní platforma OSN v oblasti udržitelného rozvoje.⁹

- Mezinárodní soudní dvůr (ICJ, kap. XIV, čl. 92-96) složený z 15 soudců volených Valným shromážděním a Radou bezpečnosti je hlavním soudním orgánem OSN, řeší spory mezi členskými státy a vypracovává pro zmocněné orgány a organizace systému OSN právní posudky.¹⁰
- Sekretariát (kap. XV, čl. 97-101) je výkonnou a servisní složkou, která zajišťuje realizaci rozhodnutí přijatých orgány OSN, připravuje jim odborné poklady pro jednání a odpovídá za každodenní činnost organizace.¹¹ Hlavou sekretariátu OSN je generální tajemník volený Valným shromážděním na doporučení Rady bezpečnosti; v současnosti tuto funkci zastává António Guterres, a to od začátku roku 2017 jako již devátý v pořadí.¹²
- Úkolem Poručenské rady (kap. XIII, čl. 86-91) bylo zajistit přípravu tzv. svěřeneckých území na samosprávu nebo samostatnost. Vzhledem k tomu, že žádná taková území již neexistují, byla její činnost pozastavena.¹³

Záběr OSN se však od jejího vzniku velmi rozšířil, a proto vznikla řada dalších důležitých orgánů, odborných organizací a jiných entit (programy, fondy...) začleněných v systému OSN. Mezi nimi například:

- Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) vznikla v roce 1945 jako mezinárodní organizace přidružená k OSN (odborná organizace OSN). Má vlastní orgány – Generální konferenci, Výkonnou radu a Sekretariát, v jehož čele stojí generální ředitelka – a její členská základna zahrnuje 195 států a z drtivé části se překrývá s členskými státy OSN.¹⁴
- Program OSN pro životní prostředí (UNEP) byl zřízen v roce 1972 Valným shromážděním, a je tedy přímo součástí OSN. Jeho orgány jsou výkonný ředitel, Výbor stálých zástupců a od roku 2014 Environmentální shromáždění OSN (UNEA) složené ze zástupců všech členských států OSN¹⁵.
- Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) vznikl v roce 1997 jako součást Sekretariátu OSN vedená výkonným ředitelem. Jeho činnost je řízena dvěma komisemi – Komisí OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost (CCPCJ) a Komisí OSN pro narkotika (CND), v nichž zasedají členské státy volené Hospodářskou a sociální radou OSN¹⁶.
- Rada pro lidská práva (HRC) vznikla v roce 2007 na základě rezoluce Valného shromáždění jako jeho pomocný orgán, a nahradila tak zrušenou

⁹ ECOSOC: About Us. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.un.org/ecosoc/en/about-us>

¹⁰ The Court. *International Court of Justice* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.icj-cij.org/en/court>

¹¹ About UN: Secretariat. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/secretariat/index.html>

¹² United Nations Secretary General: Biography. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/biography>

¹³ The United Nations and Decolonization: Trusteeship Council. *United Nations* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/decolonization/trusteeship.shtml>

¹⁴ Who We Are: The Organization's history. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>

¹⁵ DESAI, B. The Advent of the United Nations Environment Assembly. *ASIL Insights* [online]. Washington DC: American Society of International Law, 2015, 19(2), 4 s. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.asil.org/insights/volume/19/issue/2/advent-united-nations-environment-assembly>

¹⁶ About UNODC. *United Nations Office on Drugs and Crime* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html>

Komisi OSN pro lidská práva. Skládá se z 47 členů volených na tři roky Valným shromážděním¹⁷.

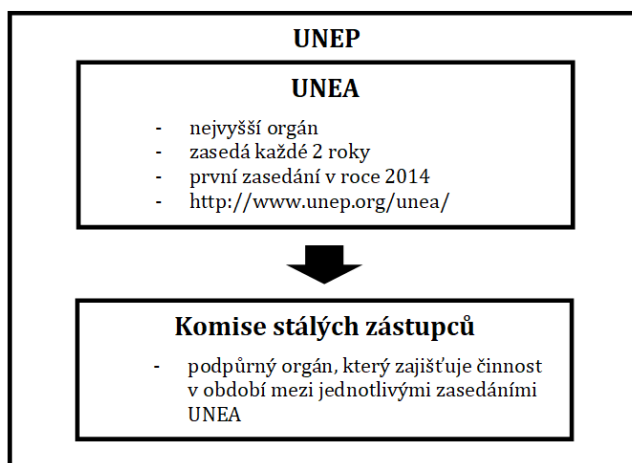
Základní informace o UNEA

Otázka ochrany životního prostředí se v posledních desetiletích dostala do popředí mezinárodních i národních politik a stala se jedním z určujících faktorů při jejich formování. Jako příklad můžeme uvést dlouhodobý důraz na snižování CO₂ zakotvený v Kjótském protokolu nebo příklon k obnovitelným zdrojům energie v Německu (tzv. Energiewende).

V roce 1972 Valné shromáždění OSN svolalo do Stockholmu konferenci s názvem Lidské životní prostředí. Konference se stala skutečným milníkem na poli ochrany životního prostředí. Nejen, že ochranu životního prostředí prohlásila za hlavní problém, který má vliv na blahobyt obyvatel planety, ale jejím hlavním výstupem bylo vytvoření speciálního orgánu OSN, jehož agenda se měla zabývat právě environmentální politikou. Tento orgán byl pojmenován Program OSN pro životní prostředí (United Nations Environment Programme, dále UNEP) a sídlí v keňském hlavním městě Nairobi v úřadovně OSN¹⁸.

Nejvyšším orgánem UNEP je Environmentální shromáždění OSN (United Nations Environment Assembly, dále UNEA), jež plní roli globální autority mezinárodní správy životního prostředí. Shromáždění se koná každé dva roky právě v sídle UNEP v keňském Nairobi, kam se sjedou ministři životního prostředí z celého světa, aby se společně věnovali nejpalčivějším problémům globálního ekosystému.

Toto shromáždění se poprvé uskutečnilo v roce 2014 poté, co se členské státy OSN na konferenci v Riu de Janeiru s názvem Budoucnost, kterou chceme dohodly na posílení role UNEP v rámci mezinárodní správy životního prostředí. UNEA tak nahradilo do té doby každoročně zasedající Řídící radu UNEP a Globální fórum ministrů životního prostředí. Dosud se uskutečnila dvě zasedání UNEA, a to v letech 2014 a 2016. Další, v pořadí již třetí, Environmentální shromáždění je do Nairobi svoláno na prosinec roku 2017. Zajímavostí je, že jedním z viceprezidentů UNEA (tj. členem užšího vedení celé konference) je náměstek ministra životního prostředí Vladislav Smrž. Jedná se o jeden z nejvýznamnějších postů, kde má Česká republika v současné době své zastoupení¹⁹.

¹⁷ Human Rights Council: About Council. *United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner* [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z:

<http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/Pages/AboutCouncil.aspx>

¹⁸ UNITED NATIONS. Report of the United Nations Conference on the Human Environment [online]. Stockholm, 1972 [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.un-documents.net/aconf48-14r1.pdf>

¹⁹ Ministerstvo životního prostředí ČR. Orgány UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/organy_unep

Zasedání UNEA se účastní více než 1000 politiků, diplomatů a dalších osob a trvá pět dní. Výsledkem zasedání je vícero schválených rezolucí, např. o boji s pytláctvím, odpadu v mořích, nebezpečných chemických látkách, zlepšování ovzduší nebo programovém a finančním plánu UNEP na další roky. Právě takového zasedání UNEA se budete moci v tomto roce zprostředkovaně zúčastnit. Stejně jako ve skutečném UNEA vás čeká schvalování rezolucí k vybraným tématům. Jediným rozdílem je, že ve skutečnosti jsou všechny dokumenty předpřipraveny již před konferencí. Na Summitu je všechno na vás.

Co UNEP dělá?

UNEP je široce rozkročený program zabývající se vědeckou činností, přípravou politik a jednotlivých opatření, šířením dobré praxe mezi státy nebo pomocí ohroženým státům. Tematicky lze jeho činnost rozdělit do následujících šesti oblastí.

ZMĚNA KLIMATU

V rámci této oblasti jsou realizovány kroky, které na jedné straně mají za cíl zabránit klimatickým změnám a na druhé straně se jim přizpůsobovat. Nejvýznamnější je iniciativa, jež usiluje o omezení odlesňování a degradaci lesních ekosystémů. Dále do kategorie spadá například podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku zaváděním moderních technologií.²⁰

PŘÍRODNÍ KATASTROFY A KONFLIKTY

Do této kategorie spadá zejména pomoc zemím, které jsou postiženy přírodní katastrofou nebo se obtížně vyrovnávají s následky válečných konfliktů. Podpora spočívá nejen v okamžité pomoci, ale i v plánování rekonstrukce poškozených oblastí. UNEP tak působí např. na Haiti, v Afghánistánu a řadě afrických zemí.²¹

ŠKODLIVÉ LÁTKY

Společnost produkuje mnoho chemických látek, které mají negativní dopady na lidské zdraví a životní prostředí. Cílem UNEP je vliv těchto látek minimalizovat. Za tímto účelem provádí vědecký výzkum, pomáhá vládám vyvíjet zákonná opatření a kontrolní mechanismy nebo monitoruje a hodnotí pokroky jednotlivých států.²²

ÚČINNOST ZDROJŮ

Poslední oblastí, ve které se UNEP angažuje, je snaha o přechod k zelené ekonomice. Taková ekonomika se vyznačuje mj. udržitelnou výrobou a spotřebou. UNEP se snaží podporovat zelené investice, snižovat množství odpadu a surovinovou náročnost produkce a celkově rozvíjet udržitelný životní styl obyvatel planety.²³

MANAGEMENT EKOSYSTÉMŮ

UNEP poskytuje podporu státům, v nichž se nacházejí systémově důležité a zároveň ohrožené ekosystémy. Díky své vědecké činnosti dokáže poskytovat a vyvíjet metodologii a realizovat pilotní projekty směřující k ochraně a zachování těchto ekosystémů.²⁴

²⁰ Climate Change. UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.unep.org/climatechange/>

²¹ Conflict & Distasters. UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.unep.org/disastersandconflicts/who-we-are/overview>

²² Chemicals & Waste. UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.unep.org/chemicalsandwaste/who-we-are/overview>

²³ Resource Efficiency. UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.unep.org/resourceefficiency/who-we-are/overview>

²⁴ Ecosystem Management. UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.unep.org/ecosystems/who-we-are/about-ecosystems>

ENVIRONMENTÁLNÍ SPRÁVA

Kromě pomoci při ochraně konkrétních ekosystémů se UNEP zaměřuje i na vytváření komplexních politik, které pomohou zlepšovat životní prostředí. Cílem je podpora zákonů, norem a standardů, stanovování globální agendy nebo zapojování všech dotčených stran do rozhodování.²⁵

UNEA na Summitu

V letošním simulovaném Environmentálním shromáždění OSN bude zasedat 40 delegátů členských států OSN. Kromě „tradičních“ středoškolských delegátů hájících zájmy konkrétního státu bude v UNEA zastoupeno rovněž 5 vysokoškolských studentů v rolích pozorovatelů zastupujících zájmy environmentálních organizací nebo průmyslu. Celkově tedy půjde o jeden z největších simulovaných orgánů.

V rámci přípravných setkání se v UNEA budou probírat 3 hlavní environmentální témata. Všechna témata jsou letos silně interdisciplinární – mají tedy silný přesah například do bezpečnostních otázek či ekonomie. Přípraveno je pro vás ovšem i mnoho aktivit zaměřených na váš rozvoj. Cílem letošního předsednictva není vás „jen“ vzdělat po odborné stránce, ale rovněž vám pomoci zlepšit se v oblasti soft-skills, tedy v argumentaci, vystupování na veřejnosti, přednášení projevů, spolupráci v týmu, schopnosti debatovat či v práci s odbornými zdroji. Pevně věříme, že se celý ročník ponese v přátelském duchu, který je pro náš orgán charakteristický.

Orgánové specifikum

Kromě tří odborných témat a mnohých rozvojových aktivit se delegáti mohou letos těšit na tři nová specifika našeho orgánu. Dvě z nich přijdou na řadu již v přípravné části a budeme jim věnovat značnou část dvou přípravných setkání. Další orgánové specifikum společně zrealizujeme v průběhu konference.

V rámci prvního specifika se (myšlenkami) přesuneme do atmosféry menšího českého města, které se kvůli činnosti velké obchodní společnosti potýká s prozatím bližší nespecifikovanou hrozbou v oblasti životního prostředí. Tato hrozba může mít potenciálně značný dopad na život tamějších obyvatel. Zvládneš se postavit výzvě a zastavit devastaci okolní přírody? V UNEA si prostřednictvím této „hry“ vyzkoušíme, jaké to je obhajovat nejen zájmy svého státu, ale setkáme se tak i se situací, jejíž součástí se v reálném životě můžeme stát my všichni.

Další specifickou aktivitou, kterou si vyzkoušíme během letošního ročníku v rámci přípravné části, bude skupinové řešení konkrétní environmentální případové studie z rozvojové země (case study). Vyzkoušíme si proces od prvotní analýzy problému, přes návrh samotného řešení, až po finální prezentaci a obhajobu zvoleného postupu. Nejlepší tým se pak dočká speciálního překvapení od předsednictva!

Ve jménu starého anglického přísloví „Kdo sází stromy, má druhé raději než sebe“ si na chvíli v rámci tří konferenčních jednacích dnů vyjdeme odpočinout do přírody – v některém z parků v blízkosti Kongresového centra společnými silami zasadíme „UNEA strom“.

²⁵ Environmental Governance. UNEP [online]. [cit. 2017-08-24]. Dostupné z: <http://www.unep.org/environmentalgovernance/who-we-are/overview>

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

 www.studentsummit.cz	 www.facebook.com/studentsummit
 summit@amo.cz	 www.twitter.com/studentsummit
 www.instagram.com/praguestudentsummit	 www.youtube.com/studentsummitcz

---

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

 +420 224 813 460	 www.facebook.com/AMO.cz
 www.amo.cz	 www.twitter.com/amo_cz
 info@amo.cz	 www.linkedin.com/company/amocz
 Žitná 608/27, 110 00 Praha 1	 www.youtube.com/AMOCz

Delegátův průvodce UNEA je materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

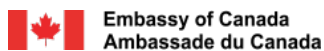
Generální partner
Pražského studentského summitu

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

TOP
partneři

Partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT

Mediální
partneři

Za
podpory